

Datum: 28. 4. 2026

SPOROČILA ZSSS OB 28. APRILU 2026, MEDNARODNEM DELAVSKEM SPOMINSKIM DNEVOM:

Ob 28. aprilu 2026, mednarodnim delavskim spominskim dnevom¹ in svetovnim dnevom varnosti in zdravja pri delu² Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) že od leta 2006 dalje³ pripravi poročilo o **stanju** varnosti in zdravja pri delu v Sloveniji in na njeni podlagi **poziva** odgovorne k ukrepanju.

1. Statistika nezgod pri delu: V letu 2025 so delodajalci Inšpektoratu RS za delo prijavili:

a. 14.189 nezgod in poškodb pri delu - od tega:

- 21 smrtnih,
- 13.222 lažjih in 946 težjih,
- 12.296 na običajnem delovnem mestu,
- 625 na začasnem delovnem mestu,
- 29 pri delu od doma,
- 287 v tujini na napotnem delu,
- 404 na službeni poti,
- 98 poškodb pri delu na prevozu na delo ali z dela, ki ga organiziral delodajalec,
- 70,1 % poškodovanih je bilo moških in 74,3 % zaposlenih za nedoločen čas ter 74 % je bilo slovenskih državljanov.

b. Vzroki 21 smrtnih nezgod pri delu po številu umrlih:

- 5 prometnih nezgod,
- 4 zasutje,
- 3 povozitev z delovno opremo,
- 2 padec z višine,
- 2 gibajoči deli delovne opreme,
- 1 (po eden) eksplozija tlačne posode, padec pri gibanju, porušitev bremena, odlet sredstva in zadušitev.

c. Kdo se je smrtno ponesrečil:

- Vseh 21 so bili moški,
- 18 let najmlajši, 63 let najstarejši, največ (6) v starosti od 40 do 49 let,
- 13 državljanov Slovenije, 6 Bosne in Hercegovine, 2 Severne Makedonije,
- 16 s pogodbo za nedoločen čas, 4 za določen čas in 1 delo na črno,
- 7 na lokaciji delodajalca, 14 zunaj te lokacije.

¹ [28 April | Remember the dead, fight like hell for the living](#)

² <https://www.ilo.org/topics-and-sectors/safety-and-health-work/world-day-safety-and-health-work-2026>

³ <https://zssszaupnikvzd.si/kampanje-o-varnosti-in-zdravju-pri-delu/28-april-kampanje/28-april-mednarodni-delavski-dan-spomina-na-umrle-na-delovnem-mestu/>

- b. **Visok delež tujcev med smrtno ponesrečenimi:** Med 21 smrtno ponesrečenimi je kar 6 delavcev iz Bosne in Hercegovine in 2 iz Severne Makedonije ali 38 %, kar presega njihov delež med delovno populacijo. Po ocenah IRSD iz svojega letnega poročila za 2024 je treba vzrok iskati tudi v slabši seznanjenosti tujcev z navodili za varno delo. Čeprav *Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1)* določa, da je usposabljanje za varno in zdravo delo sestavni del uvajanja v delo, pa je v praksi problematično usposabljanje tujih delavcev, ki ne razumejo ali slabo razumejo slovenski jezik. Na slovenskem trgu se poleg tujcev iz Balkana vse pogosteje pojavljajo tudi delavci, ki ne razumejo ne slovenskega in ne angleškega jezika (Albanci, Nepalci, Filipinci, Pakistanci,...) in je težko preveriti, koliko so sploh usposobljeni za varno in zdravo delo.

2. Statistika poklicnih bolezni:

a. Azbestne poklicne bolezni:

- i. Ker nam Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa ni posredoval statistike iz registra o azbestnih boleznih v 2025, navajamo podatke iz poročila MDDSZ: interdisciplinarna skupina strokovnjakov je v letu 2025 ugotovila 52 azbestnih poklicnih bolezni (24 plakov, 6 azbestoz, 22 smrtonosnih mezoteliomov),
- ii. Komisija za odpravljanje posledic dela z azbestom na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) pa je v letu 2025 izplačala:
 - odškodnino 44 upravičencem v višini 60 % in 8 v višini 100 % in 9 razliko za poslabšanje bolezni ter 5 dedičem,
 - izplačilo stroškov pooblaščenega zdravnika 32 upravičencem,
 - skupni znesek izplačanih odškodnin in stroškov v 2025 je bil 1.003.371,45 €,
 - upravičenci po regijah: 46 iz goriške, 3 iz osrednjeslovenske, 2 iz podravske 1 iz posavske,

b. Ne-azbestne poklicne bolezni:

- i. Interdisciplinarna skupina strokovnjakov (ISS) na KIMPDSŠ za leto 2025 poroča:
 - Prejela je 95 vlog za priznanje poklicne bolezni in zaključila 91 vlog,
 - 11 poklicnih bolezni je bilo priznanih (6 žensk in 5 moških). Priznanih je bilo 6 sindromov karpalnega kanala, 2 poklicna naglušnost, 1 alergijski rinitis, 1 lateralni epikondilitis, 1 silikoza in 1 preobremenjenost kitnih ovojnic (pri eni osebi so priznali kar dve poklicni bolezni),
 - 7 sumov na poklicno bolezen (4 ženske in 3 moški). Šlo je za sindrom karpalnega kanala, astmo, naglušnost in lateralni in medialni epikondilitis. Ni pojasnil, zakaj je bil priznan zgolj sum,
 - Na 45 vlog poklicna bolezen ni bila priznana praviloma proizvodnim delavcem (29 žensk in 16 moških). Šlo je za sindrom karpalnega kanala, lateralni in medialni epikondilitis, cervikalni sindrom, preobremenjenost prirastič mišic in kit, bronhialna astma, subakromialni burzitis, trohanterni burzitis in naglušnost
 - 21 primerov ni bilo obravnavanih, ker so se vloge nanašale na bolezni, ki jih ni na seznamu. Ni pojasnjeno, katere bolezni.
- ii. Inšpektorat RS za delo poroča, da je v letu 2025:

- Od ISS na KIMPDŠ prejel 10 obvestil o ugotovljenih poklicnih boleznih ter treh sumih na poklicno bolezen. Prevladovala je poklicna bolezen sindrom karpalnega kanala,
 - Od 3 delodajalcev prejel obvestilo o poklicnih boleznih,
 - V večini primerov se je izpostavljenost nanašala na delo v preteklem obdobju, tudi v prejšnjem stoletju. Prav tako so bili primeri, ko je bila izpostavljenost pri več delodajalcih oziroma ni bilo možno določiti, pri katerem naj bi nastala. Prav tako so primeri, ko delodajalci več ne poslušajo.
 - IRSD izvede nadzor v zvezi s prejetim obvestilom, v kolikor je iz njega razviden delodajalec in se izpostavljenost tudi nanaša na tekoče leto. V zvezi s tem smo nadzore izvajali v letu 2024. Prav tako so v letu 2026 do sedaj uvedeni trije inšpekcijski postopki.
- c. **Pomanjkljiva statistika:** Za razliko od nezgod pri delu še ni statistike poteka poklicnih boleznih (npr. ali se je končala s smrtjo).

3. Statistika Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) za leto 2025:

- a. V finančnem načrtu ZZZS za leto 2026 je predvideno, da se bo iz delodajalske prispevne stopnje 0,53 % za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni nabralo 153.367.973 eurov, ki pa se še vedno večinoma porabijo za zdravljenje nepoklicnih boleznih,
- b. imenovani zdravniki in zdravniki zdravniške komisije ZZZS so v 2025 v štirih primerih zavarovanca s posebnim dopisom opozorili, da bi po njihovi oceni lahko šlo za poklicno bolezen in kakšen je postopek za priznanje poklicne bolezni;
- c. Število dni bolniške odsotnosti z dela zaradi poklicne bolezni:
 - i. V breme delodajalca 349 dni (2024/2025 indeks 0,74)
 - ii. V breme ZZZS 2.146 dni (2024/2025 indeks 1,16)
 - iii. Skupaj indeks 2024/2025 izgubljenih dni 108,27
 - iv. Delež v vseh izgubljenih dneh zaradi bolniške odsotnosti 0,01 %
- d. Število dni bolniške odsotnosti zaradi poškodb pri delu:
 - i. V breme delodajalca 228.689 dni (napram 2024 indeks 0,97)
 - ii. V breme ZZZS 430.178 dni (napram 2024 indeks 0,99)
 - iii. Skupaj delež 2024/2025 izgubljenih dni 98,96 %
 - iv. Delež v vseh izgubljenih dneh zaradi bolniške odsotnosti 3,78 %

4. Statistika zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) za leto 2025:

- a. ZPIZ opaža stalen trend večanja števila obravnav za verifikacijo poklicne bolezni. V primerjavi z letom 2022 je povečanje 40 %.
- b. V letu 2025 so invalidske komisije podale skupaj 20 izvedenskih mnenj o invalidnosti na podlagi poklicne bolezni:
 - i. pri petih zavarovancih je bila ugotovljena invalidnost zaradi poklicnih boleznih, ki jih povzročajo znanstveno priznani alergeni ali dražilne snovi,
 - ii. zaradi azbestoze pri šestih zavarovancih,
 - iii. pri treh zaradi ekstrinzičnega alergijskega alveolitisa
 - iv. pri dveh zavarovancih zaradi sindroma karpalnega kanala,

- v. pri enem zavarovancu zaradi silikoze,
 - vi. pri enem zavarovancu zaradi vdihavanja snovi, ki niso navedeni pod drugimi številkami,
 - vii. pri enem zaradi ramenskega burzitisa,
 - viii. pri enem zaradi bolezni, ki so posledica preobremenjenosti prirastišč mišic in kit.
- c. V letu 2025 so invalidske komisije zavarovancem, pri katerih je bil vzrok poklicna bolezen, podale:
- i. 3 izvedenska mnenja za II. kategorijo invalidnosti PDČ (zmožnost za delo v polnem delovnem času),
 - ii. 16 izvedenskih mnenj za III. kategorijo invalidnosti PDČ in
 - iii. 1 izvedensko mnenje za III. kategorijo invalidnosti KDČ (zmožnost za delo v krajšem delovnem času).
- d. V letu 2025 so invalidske komisije podale skupaj 432 izvedenskih mnenj o invalidnosti na podlagi poškodbe pri delu:
- i. I. kategorija invalidnosti je bila podana pri 28 zavarovancih,
 - ii. II. kategorija invalidnosti je bila ugotovljena pri 44 zavarovancih in
 - iii. III. kategorija invalidnosti je bila podana pri 360 zavarovancih.
5. **Gospodarske posledice mišično-kostnih obolenj:** Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) so mišično-kostna obolenja najpogostejši vzrok bolniške odsotnosti (1,23 % od skupno 5,62 % vseh izgubljenih dni). NIJZ je v svojem projektu "Posodobitev obravnave mišično-skeletnih bolečin na primarni ravni" (MiSkBol) objavila analizo »*Ekonomske posledice bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva v Sloveniji v obdobju 2020-2024*⁴« v kateri so bile ocenjene ekonomske posledice za šest diagnoz (artroza kolka, artroza kolena, druge motnje sklepov, okvare/lezije rame, bolečina v hrbtu/dorzalgija, druge motnje mehkega tkiva). Upoštevani so bili neposredni (povezani z zdravljenjem) in posredni stroški (izguba produktivnosti, izgubljen dohodek, prezgodnja upokojitev). V obdobju 2020-2024 v Sloveniji, v povprečju na leto, je ocenjeno ekonomsko breme za **šest izbranih diagnoz** bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva 287.369.809 EUR, kar predstavlja 6,2% vseh izdatkov za zdravstvo oz. **0,5% bruto domačega proizvoda**, v povprečju. Ekonomsko breme zaradi neposrednih stroškov je znašalo 106.629.350 EUR v povprečju, zaradi posrednih stroškov pa 180.740.459 EUR v povprečju na leto.

POZIVI ZSSS K UKREPANJU:

Žalujemo za vsemi v letu 2025 umrlimi zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni ter njihovim družinam in sodelavcem izražamo sožalje!

ZSSS na podlagi analize stanja varnosti in zdravja pri delu v 2025 poziva:

⁴ <https://nijz.si/wp-content/uploads/2026/02/Ekonomske-posledice-bolezni-misicno-skeletnega-sistema-in-vezivnega-tkiva-v-Sloveniji-v-obdobju-2020-2024.pdf>

1. **Inšpekcijske organe**, ki raziskujejo vzroke smrtnih in drugih težjih ali kolektivnih nezgod pri delu, naj se ne zadovoljijo s pojasnilom, da je šlo zgolj za človeško napako, ampak naj preiščejo tudi organizacijske vzroke.
2. **Inšpektorat RS za delo:**
 - a. Naj nadaljuje s ciljanim nadzorom izvajanja novega *Pravilnika o zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev pri ročnem premeščanju bremen*, saj Sindikat delavcev v trgovini Slovenije (SDTS) poroča, da delodajalci v skladu z njim ne ocenijo vseh tveganj po šestih podmetodah ključnih kazalnikov.
 - b. Naj v skladu z *Zakonom o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)* vlagatelje prijave/sporočila redno obvešča o svojih ukrepih najkasneje po opravljenem nadzoru in sprejetem zadnjem ukrepu oziroma ustavitvi postopka.
3. **Ministra/ico za delo:**
 - a. naj pripravi spremembe in dopolnitve *Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1)*:
 - v 25. členu določi, s katerim dokumentom gradbene dokumentacije se zagotavlja predhodno varstvo v skladu z ZVZD-1 in torej mora biti del obvezne gradbene dokumentacije. Ker v ZVZD-1 manjka to določilo, se v praksi pri gradnji proizvodnih objektov po načelu preprečitve ne ocenjuje tveganj, katerim bi delavci lahko bili izpostavljeni pri delu po začetku uporabe objekta;
 - v 38. členu ZVZD-1 določi, da mora biti usposabljanje delavca za varno delo v jeziku, ki ga delavec razume in da mora izvajalec usposabljanja na delovnem mestu preizkusiti, ali je delavec res razumel navodila o varnem delu. Takšno določilo bo zmanjšalo nesorazmerno visok delež tujcev med smrtno ponesrečenimi na delu;
 - V 45. členu ZVZD-1 določi, da se vzpostavi register izvoljenih delavskih predstavnikov (delavskih zaupnikov za varnost in zdravje pri delu in svetov delavcev) in v njem vodi podatke o njihovem mandatu in usposabljanju;
 - V 63. členu ZVZD-1 znova določi dovoljenje za opravljanje strokovnih nalog ter s pravilnikom določi pogoje, ki jih mora izpolnjevati imetnik dovoljenja za:
 - strokovno nalogo »usposabljanje delavcev za varno delo«,
 - strokovno nalogo »ocenjevanje tveganja«;
 - Ponovna vzpostavitev obeh dovoljenj je potrebna, ker letna poročila IRSD opozarjajo najpogostejše kršitve prav pri izvajanju teh dveh strokovnih nalog, kar se odraža v visokem številu nezgod pri delu – zlasti smrtnih. IRSD bi to omogočilo učinkovitejše preventivno ukrepanje.
 - V 76. členu ZVZD-1 določi globo, če delavski predstavnik ni bil izvoljen v skladu s 45. členom ZVZD-1 oziroma v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju.
 - b. V 3. členu *Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih* vključi trenutno še izključene dejavnosti v nabor tistih, za katere veljajo omejitve dela na prostem, kadar temperatura preseže 30 °C v skladu z 93. in 94. členom pravilnika. Izključene dejavnosti so transportna sredstva, ki se uporabljajo zunaj podjetja, pridobivanje mineralov in nekovin v ekstraktivni industriji, ribiški čolni in na poljih, v gozdovih in na podobnih zemljiščih, ki tvorijo del kmetijskega ali gozdarskega podjetja, in ležijo stran od zgradb delodajalca;

- c. Vzpostavi digitalizirano zbirko podatkov na nacionalni ravni, v katero naj delodajalec letno poroča o ključnih kazalnikih varnosti in zdravja pri delu z namenom učinkovitejše vodenje preventivne politike.
- d. Predlaga ratifikacijo *Konvencije MOD št. 192 o preprečevanju in zaščiti pred biološkimi dejavniki tveganja v delovnem okolju* iz leta 2025.

4. **Ministra/ico za zdravje naj:**

- a. Nadgradi *Pravilnik o poklicnih boleznih* na podlagi socialnega dialoga o letnem poročilu interdisciplinarne skupine strokovnjakov pri KIMPDŠ. Letno poročilo za 2025 kaže, da se ne izvaja v skladu s pričakovanji, zato je potrebna tudi kampanja ozaveščanja delavcev in delodajalcev.
- b. V skladu s *Pravilnikom o poklicnih boleznih* in pozivov ZSSS iz let 2025 in 2026 dopolni seznam neazbestnih poklicnih bolezni z naslednjimi: nealergijska astma, ki ni navedena pod drugimi številkami, bolezni, povzročene s sončnim in drugim virom UV sevanja, posttravmatska stresna motnja, razširitev meril za ugotovitev poklicne bolezni sindrom karpalnega kanala, poklicne okvare hrbtenice, povzročene zaradi preobremenitve pri ročnem premeščanju bremen na delovnem mestu.
- c. V skladu s *Pravilnikom o pogojih za določitev bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu in merilih za določitev višine odškodnine* najkasneje do 31. 12. 2026 dopolni seznam azbestnih poklicnih bolezni v skladu s Priporočilom Evropske Komisije (EU) 2025/2609 z dne 18. decembra 2025 o evropskem seznamu poklicnih bolezni, ki jih je povzročil azbestni prah: azbestoza, mezoteliom, zapleti zaradi azbestoze v obliki bronhialnega raka, fibroze plevre z oteženim dihanjem, pljučni rak, rak grla, rak jajčnikov, plevralne plake s funkcionalno okvaro pljuč, nemaligna plevralna efuzija, rak debelega črevesa, rak danke, in rak želodca.
- d. Reformira medicino dela tako, da bo postala javna služba in ne bo v nasprotju interesov, ki jih ovira pri delovanju v skladu z doktrino svoje stroke. Prav tako, da jasno določi, da sta obvezni nalogi delodajalčevih izvajalcev medicine dela tako ogled delovnih mest z visokim tveganjem ter ocenitev tveganja za nastanek poklicne bolezni.
- e. Sprejme posodobljeni *Pravilnik o zdravstvenih pregledih* delavcev tako, da se bodo izidi in zdravniška spričevala na njegovi podlagi trajno hranila v zbirki podatkov *Centralni elektronski zdravstveni zapis (CeZZ)* v skladu z načeli digitalizacije zdravstva. Kot namreč kažejo letna poročila o izvajanju *Pravilnika o poklicnih boleznih*, so tovrstni izgubljeni podatki pomembna ovira za priznanje poklicne bolezni. Prav tako je treba zagotoviti, da se v zdravstvenih pregledih delavcev dejansko ciljno nadzira tveganja, opredeljena v delodajalčevi oceni tveganja. Čeprav npr. Evropska komisija opozarja na tveganje zaradi azbestnega prahu pri gradbenih prenovah, se po naših informacijah ne preverja tega tveganja.

Andrej Zorko, predsednik ZSSS

Pripravila: L. Böhm